

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
North Plaza B | Koning Albert II-laan 7 | B-1210 Brussel
Tel. +32 2 553 13 53 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 6 juli 2004

met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de openbaredienstverplichting, opgelegd aan de distributienetbeheerders met betrekking tot het ter beschikking stellen van de mogelijkheid voor eindafnemers op laagspanning om te kunnen genieten van een elektriciteitsstarief op basis van een dag- en nachtmeter, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 28 mei 2004.

De Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt;

Gelet op de principiële goedkeuring door de Vlaamse regering op 28 mei 2004 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering van besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de openbaredienstverplichting, opgelegd aan de distributienetbeheerders met betrekking tot het ter beschikking stellen van de mogelijkheid voor eindafnemers op laagspanning om te kunnen genieten van een elektriciteitstarief op basis van een dag- en nachtmeter (hierna "het Ontwerpbesluit");

Gelet op het verzoek van het kabinet van de Vlaamse minister, bevoegd voor het Energiebeleid, aan de VREG om binnen een termijn van een maand haar advies te verlenen over het Ontwerpbesluit, ontvangen per brief op 10 juni 2004;

Overwegende dat het Ontwerpbesluit tot doel heeft een openbaredienstverplichting op te leggen aan de distributienetbeheerders, op basis van artikel 19, eerste lid, 1° van het Elektriciteitsdecreet, en een dergelijke openbaredienstverplichting overeenkomstig dit artikel 19 maar kan opgelegd worden na advies van de VREG;

Heeft het dagelijks bestuur van de VREG op haar vergadering van 6 juli 2004 het volgende advies goedgekeurd:

I. Achterliggende ratio verbonden aan het invoeren van het Ontwerpbesluit

De bedoeling van het uitbreiden van het nachttarief is om het verbruik van gezinnen, zelfstandigen en kleine bedrijven te verschuiven naar goedkopere uren. De stroomprijs tijdens het weekeinde wordt verlaagd. Tijdens de piekmomenten, wanneer zeer veel stroom verbruikt wordt, moeten de elektriciteitsproducenten naast de baseload centrales extra piekcentrales inzetten. Dat leidt tot hogere kosten. Als meer mensen stroom gaan verbruiken tijdens de kalme periodes, wanneer het nachttarief geldt, wordt er minder verbruikt tijdens die piekmomenten; dat geeft minder kosten voor de elektriciteitsproducenten.

II. Beoogde baten verbonden aan de invoering van het Ontwerpbesluit

Het Ontwerpbesluit heeft tot doel het elektriciteitsverbruik overdag tijdens het weekend gelijk te schakelen met het verbruik tijdens de nacht. Eenzelfde aanrekening van het verbruik tijdens de nacht en het weekend, zou de gezinnen met aparte dag- en nachttellers ertoe moeten aanzetten om hun verbruik zoveel mogelijk te verschuiven van weekdagen tussen 17u en 22u (aan dagtarief) naar overdag tijdens het weekend (aan nachttarief).

Dit zou de volgende belangrijke voordelen hebben:

1° het afnameprofiel van elektriciteit (in het weekend) wordt afgevlakt waardoor elektriciteitscentrales efficiënter ingezet kunnen worden en de kwaliteit van de elektriciteitsleveringen beter gewaarborgd kan worden; vraag en aanbod worden beter op elkaar afgestemd: effect op verbruik en prijs, want in een perfecte markt leidt dit inderdaad tot een prijsdaling van de commodity (meer basislast en minder pieklast);

2° doordat het verbruik tijdens het weekend wordt gelijkgesteld met het verbruik tijdens daluren (nacht), zullen de energiekosten van de gezinnen die over aparte dag- en nachtmeters beschikken dalen: prijseffect.

III. Te verwachten baten verbonden aan de invoering van de maatregel

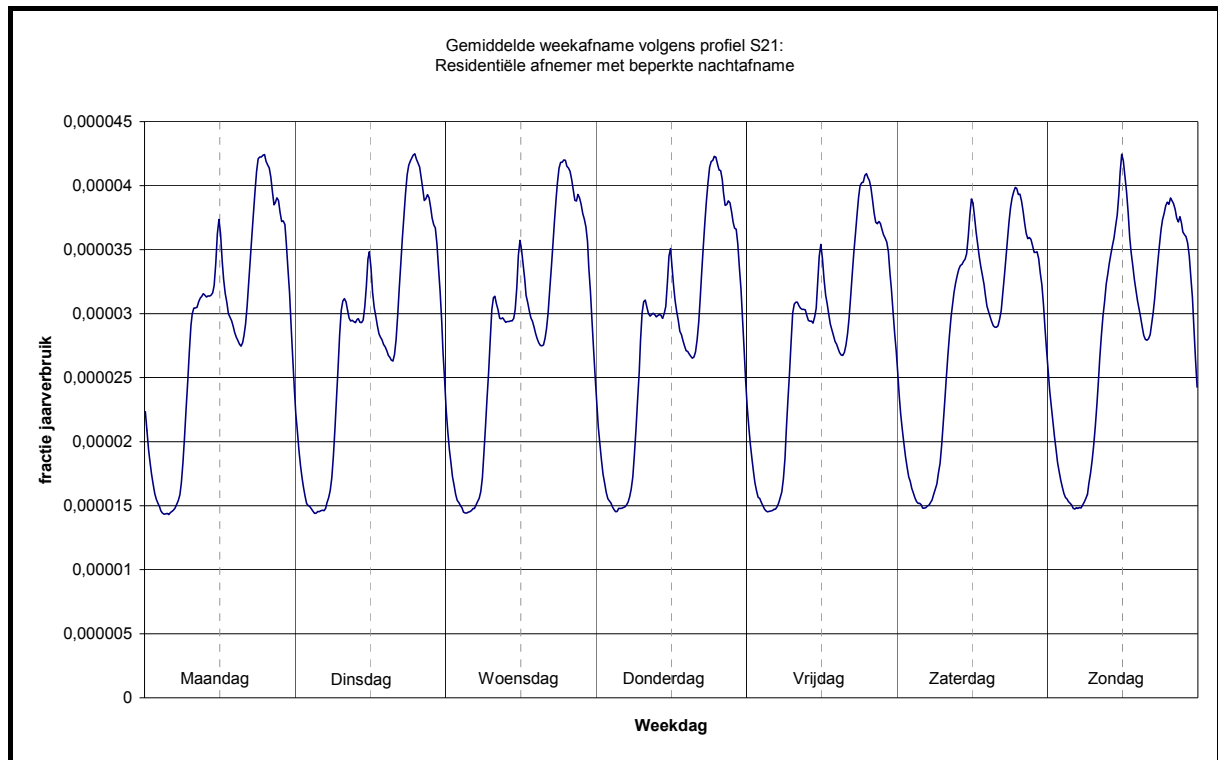
a. Afvlakking van het verbruik tijdens het weekend

De eerste beoogde doelstelling bij de invoering van het ontwerpbesluit is ervoor te zorgen dat gezinnen hun verbruik tijdens wekdagen zouden verschuiven naar het weekend waardoor het afnameprofiel van elektriciteit (in het weekend) wordt afgevlakt. Dit laatste zou ervoor kunnen zorgen dat elektriciteitscentrales efficiënter ingezet kunnen worden en de kwaliteit van de elektriciteitsleveringen beter gewaarborgd kan worden.

Basisgegevens:

- Het verbruik op het laagspanningsnet omvat ongeveer 31% van het totaalverbruik in Vlaanderen. Ongeveer 50% van het verbruik op het laagspanningsnet kan toegeschreven worden aan residentiële afnemers. Samen maakt dit dat slechts 15,5% van de geleverde elektriciteit in Vlaanderen wordt verbruikt door residentiële afnemers.
- Ongeveer 65% van de Vlaamse gezinnen beschikt enkel over Normaal Tarief meetinrichtingen. Ongeveer 33% van de Vlaamse gezinnen beschikt over Tweevoudig Uurtarief meetinrichtingen.
- Een residentiële afnemer heeft een tamelijk vlak afnameprofiel waarbij het verbruik tijdens weekenddagen weinig verschilt van het verbruik tijdens wekdagen. Eenvoudig gesteld omvat het verbruik tijdens het weekend ongeveer 2/7^e van het jaarverbruik van een doorsnee residentiële verbruiker. Het verbruik tijdens de daguren op weekenddagen is ongeveer 20% van het jaarverbruik van een huishoudelijke afnemer.
- Wasmachine, vaatwasmachine en droogkast verbruiken relatief gezien veel energie en maken ongeveer 25 % uit van het jaarverbruik van een gemiddelde residentiële afnemer:

	Beurten op een jaar	Verbruik per beurt	Verbruik per jaar
Wasmachine	228	1,10 kWh	250,80 kWh
Droogkast	171	2,90 kWh	495,90 kWh
Strijkijzer	104	0,23 kWh	24,00 kWh
Stofzuiger	156	0,35 kWh	54,00 kWh
Grasmaaier	35	1,08 kWh	37,50 kWh
Totaal:			862,20 kWh
Op jaarverbruik van 3.500 kWh:			24,63%

- Op basis van de synthetische lastprofielen (SLP's; zie bovenstaande grafiek) van residentiële afnemers kan men afleiden dat ongeveer 52,33% van het jaarverbruik verbruikt wordt tijdens de daguren van weekdays, zodat bovenstaande verbruiken slechts voor de helft in aanmerking komen voor een verschuiving naar de weekenduren.
- Ervan uitgaande dat bovenstaande verbruiken enigszins overschat zijn, voorziet een realistisch scenario een verschuiving van het verbruik van weekdays van ongeveer 5%, het optimistische scenario ongeveer 10%.

Te verwachten effecten:

- Afnemers met twee meters zullen hun energieverbruik tijdens de avonden (vóór 22u) op weekdays mogelijk voor een deel verschuiven naar het weekend, maar enkel indien dit voor hen een gebruiksgemak met zich meebrengt.
- De verschuiving van het verbruik is te verwachten voor het verbruik van bijvoorbeeld een wasmachine, een droogkast, een vaatwasmachine, een strijkijzer of een elektrische grasmachine, maar niet voor bijvoorbeeld het verbruik verbonden aan het gebruik van verlichting, kookfornuizen, televisies,...

Conclusie:

De invoering van het voorliggende ontwerpbesluit betekent dat 20% van het jaarverbruik van een residentiële afnemer met tweevoudig uurtarief aangerekend wordt aan het goedkopere nachttarief in plaats van het duurdere dagtarief. Afhankelijk van het gebruiksgemak, leidt de maatregel tot een significante verschuiving van het verbruik van 's avonds (vóór 22u) op weekdays, naar het weekend. Er wordt verondersteld dat deze maatregel leidt tot een verschuiving tussen de 5 à 10% van het jaarverbruik van een gemiddelde residentiële afnemer met tweevoudig uurtarief.

Het blijft de vraag of deze maatregel zal zorgen voor een vlakker verbruiksprofiel. Als men rekening houdt met het feit dat slechts 15,5% van het elektriciteitsverbruik toegeschreven kan worden aan residentiële verbruikers en, in de meest optimistische veronderstelling, 10% van het jaarverbruik van residentiële afnemers naar het weekend kan uitgesteld worden, zal slecht 1,55% van het totale jaarverbruik in Vlaanderen verschoven worden naar het weekend. Vermits een verschuiving enkel kan

toegeschreven worden aan die residentiële afnemers die een tweevoudig uurtarief teller hebben (ongeveer één derde), spreekt men over een verwaarloosbare impact op het Vlaamse afnameprofiel van 0,51%.

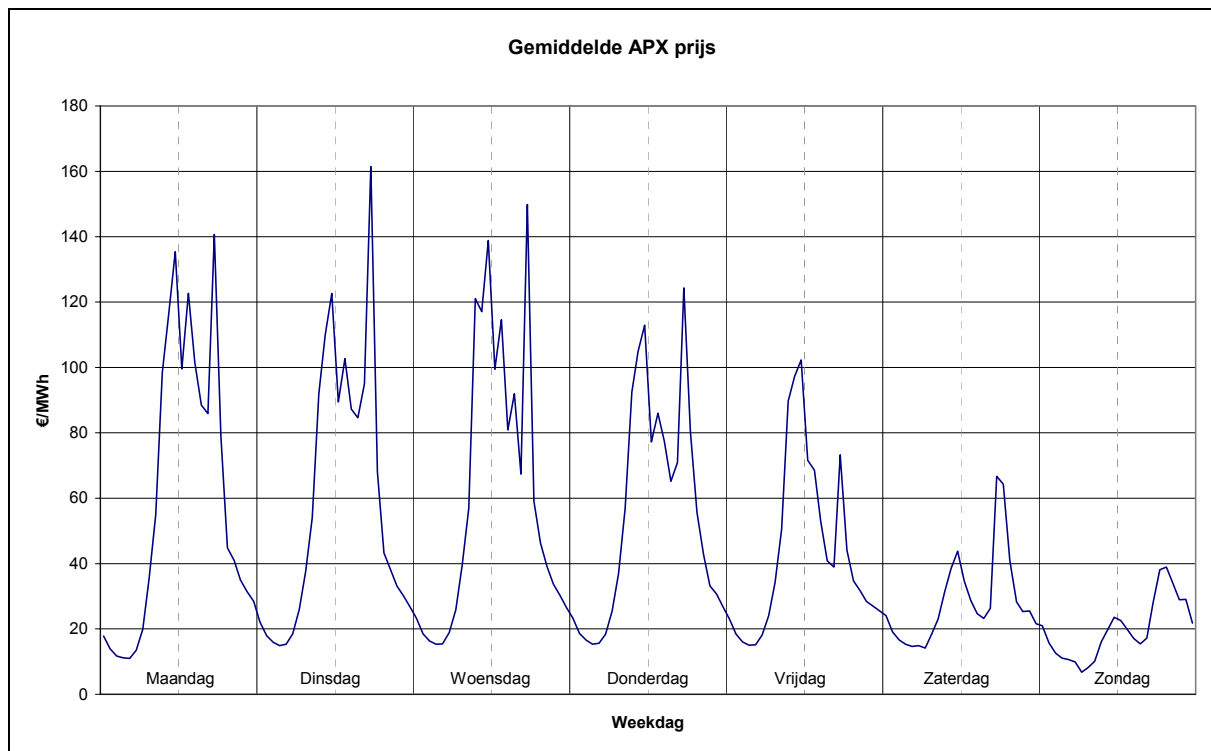
b. Prijsvoordeel

Een tweede doelstelling van de maatregel is ervoor te zorgen dat de gezinnen met twee meters, doordat ze hun verbruik tijdens het weekend tegen het (lagere) weekendtarief zullen verrekenen, lagere energiekosten zullen hebben. Gezinnen betalen een meer marktconforme prijs doordat de vraag naar en het aanbod van elektriciteit beter op elkaar worden afgestemd.

De maatregel geldt enkel voor gezinnen die vandaag al een dag- en nachtteller hebben voor hun stroomverbruik en dit betreft slechts één derde van de Vlaamse gezinnen. Elektriciteitsverbruikers die een enkelvoudige meter hebben, hebben geen voordeel bij het invoeren van de maatregel.

Basisgegevens:

- De meeste netbeheerders hebben een apart distributietarief voor dag en nacht. Zij zijn hier echter niet toe verplicht. Sommige netbeheerders hebben maar één enkel distributietarief, dat zowel voor dag als nachttarief geldt. Het gaat om Biac, AGEM en Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen. Doordat deze elektriciteit vervoeren voor slechts een verwaarloosbaar aantal residentiële afnemers, maakt dit niet uit bij de berekening van de impact van de maatregel.
- Alle leveranciers (behalve één) die zich richten tot de particuliere markt hebben een apart dag- en nachttarief. Sommige leveranciers rekenen een duurder dagtarief aan bij het gecombineerde dag/nachttarief, dan bij het enkelvoudige dagtarief.
- De prijs van de elektriciteit die verkocht wordt door producenten (al dan niet via de energiebeurs APX) tijdens het weekend en tijdens de nachturen is veel lager dan die tijdens daguren.

Overwegingen:

- Voor netbeheerders maakt het weinig uit of het verbruik van zijn afnemers tijdens de dag of tijdens de nacht gebeurt. De kosten verbonden aan het gebruik van het net blijven dezelfde. De

netbeheerder verdeelt deze kosten over zijn verschillende tariefstelsels en specifiek de kosten voor het gebruik van het laagspanningsnet worden verdeeld over de verschillende tariefperiodes in het geval van tweevoudig uurtarief. Hierbij kiezen de netbeheerders bewust voor een spanningsveld tussen dag- en nachttarief.

- Transmissienettarieven worden verrekend op basis van het tariefstelsel van Elia aan de invoerpunten van de distributienetten. Hierbij wordt sowieso steeds gewerkt met verschillende tariefperiodes die rekening houden met stille, normale en piekuren. De invoering van de maatregel heeft bijgevolg geen invloed op de kosten voor transmissie van elektriciteit die eveneens door de distributienetbeheerder verdeeld worden over de verschillende tariefstelsels en tariefperiodes op basis van in voorgaand punt vermelde principes.
- Het invoeren van de maatregel zal geen substantiële verschuiving veroorzaken van het verbruik tijdens de week naar het weekend, zodat er nauwelijks sprake zal zijn van een impact op de internationale wholesale markt voor aankoop van elektriciteit. Leveranciers zullen dus geen invloed ondervinden op de totale kosten voor het aankopen van elektriciteit, de prijzen zullen naar alle waarschijnlijkheid niet stijgen of dalen.
- Bij de invoering van de betreffende maatregel wordt ongeveer 20% van het verbruik van laagspanningsafnemers met tweevoudig uurtarief aan het lagere nachttarief verrekend. Bij gelijkblijvende tarieven voor distributie en levering van elektriciteit dalen de inkomsten van de distributienetbeheerders en de leveranciers, bij gelijkblijvende kosten.

Om na te gaan hoeveel het prijsvoordeel voor de afnemers bedraagt, heeft de VREG een aantal basisscenario's uitgewerkt:

- A.
  - 1) geen verschuiving verbruik
  - 2) verschuiving verbruik met 5%
  - 3) verschuiving verbruik met 10%
- B.
  - 1) gelijkblijvende energieprijzen en distributienettarieven – impact op distributienetgebruiker, distributienetbeheerder en leverancier
  - 2) aanpassing energieprijzen en distributienettarieven – impact op distributienetgebruiker, distributienetbeheerder en leverancier

Indien de energieprijzen en nettarieven niet worden aangepast, daalt de energiefactuur van een gemiddeld gezin met dubbele teller met ongeveer 56 euro (scenario A1 – B1). Dit voordeel loopt op tot 71 euro indien 5% van het verbruik tijdens de week verschuift naar het weekend en tot 85 euro indien 10% van het verbruik verschuift naar het weekend (A2 en 3 – B1).

Er is geen voor- of nadeel voor een gemiddeld gezin met één teller.

Voor meer details, zie bijlage.

Indien de energieprijzen en distributienettarieven worden aangepast om rekening te houden met het verlies aan inkomsten (scenario's A1-2-3 met B2), wordt het voordeel op de energiefactuur van een gemiddeld gezin met dubbele teller geheel of gedeeltelijk gecompenseerd door een verhoging van de prijs van de leverancier en het tarief van de netbeheerder. Op welke manier dit inkomstenverlies wordt gecompenseerd, hangt af van de prijsstrategie van zowel leveranciers als netbeheerders:

- Ofwel wordt het inkomstenverlies gesocialiseerd en gespreid over alle tariefstelsels voor laagspanningsafnemers waardoor zowel het enkelvoudige tarief als het tweevoudige tarief zullen stijgen:
In dit geval doet een gezin met tweevoudige teller nog een voordeel en doet een gezin met enkelvoudige teller een nadeel:
De distributienetbeheerder verliest 33,52 euro (A1 – B2); indien dit verlies gespreid wordt over alle afnemers verkleint het voordeel van 56 euro naar 45 euro.
De leverancier verliest 15,80 euro (A1 – B2); indien dit verlies gespreid wordt over alle afnemers verkleint het voordeel verder van 45 euro naar 40 euro.
- Ofwel wordt alleen het enkelvoudige tarief verhoogd:

Een gezin met tweevoudige teller geniet 100% van het voordeel, terwijl een gezin met enkelvoudige teller de volledige kost draagt, wat onaanvaardbaar is.

- Ofwel wordt het inkomstenverlies enkel gecompenseerd bij de afnemers met een tweevoudig tarief, zonder verhoging van het enkelvoudige tarief. Dit kan door een verhoging van het tweevoudige dagtarief, een verhoging van het tweevoudige nachttarief of een verhoging van beide:

Een gezin met tweevoudige teller verliest grotendeels of geheel het voordeel op de energiefactuur.

Het voordeel van een gezin met dubbele meter (scenario A1 – B2) verkleint hierdoor van 56 euro tot 7 euro (56 – 33,52 – 15,80); dit verschil is toe te schrijven aan het deel transmissie; Elia heeft geen verliezen door deze maatregel, maar de netbeheerder heeft extra verlies, dat hij naar alle waarschijnlijkheid zal recupereren via een verhoging van de nettarieven.

Indien enkel het tweevoudige nachttarief wordt verhoogd, zou het verbruik van de week naar het weekend minimaal verschuiven; indien enkel het tweevoudige dagtarief wordt verhoogd, zou het verbruik van de week naar het weekend maximaal verschuiven.

De effecten verhogen nog bij een stijging van het verbruik met 5 en 10%. Het voordeel wordt groter voor de gezinnen met een dubbeltariefmeter (71 en 85 euro), maar de inkomstenverliezen worden opnieuw – afhankelijk van de strategie – gecompenseerd. Voor meer details, zie bijlage.

Conclusie:

Bij ongewijzigde prijzen van de netbeheerders en de leveranciers, zullen afnemers met een dubbeltariefmeter een lagere energiefactuur ontvangen. Het is echter onwaarschijnlijk dat de netbeheerders en leveranciers hun prijsstrategie niet zullen aanpassen. Zij worden immers zonder meer geconfronteerd met lagere inkomsten doordat een deel (20%) van het verbruik van de laagspanningsafnemer met tweevoudig uurtarief niet meer verrekend kan worden aan het hogere dagtarief maar aan het lagere nachttarief. Dit effect wordt enkel versterkt als er ook daadwerkelijk een verschuiving van het verbruik tijdens de normale uren op weekdagen plaats vindt naar het weekend.

Bij gewijzigde prijzen van de netbeheerders en de leveranciers ter compensatie van het inkomstenverlies, kan er niet aangetoond worden dat afnemers met een dubbeltariefmeter daadwerkelijk een lagere energiefactuur ontvangen. Enkel als deze afnemers bewust trachten hun verbruik tijdens de daguren op weekdagen uit te stellen tot het weekend zouden zij een prijsvoordeel kunnen genieten. Echter bij een merkbare toename van het verbruik tijdens de daluren ten nadele van het verbruik tijdens normale uren, zal dit eveneens in de tarieven gecompenseerd worden.

Bovendien kunnen netbeheerders en leveranciers hun strategie zo bepalen dat de minderinkomsten niet enkel gecompenseerd worden door de afnemers met een dubbele teller, maar dat deze kosten gesocialiseerd worden over alle afnemers. Dit zou betekenen dat de afnemers met een enkelvoudig tarief geconfronteerd worden met een tariefverhoging en méér zullen betalen voor hun verbruik, dan vóór de invoering van deze maatregel.

Er kan dus niet met zekerheid aangetoond worden dat de invoering van deze maatregel voor de Vlaamse burgers de energiekosten van de Vlaamse gezinnen in positieve zin zal beïnvloeden.

IV. Te verwachten kosten verbonden aan de invoering van het Ontwerpbesluit voor netbeheerders en leveranciers

Naast het in voorgaand deel aangetoonde verlies aan inkomsten, zou de invoering van het uitvoeringsbesluit een bijkomende impact hebben op de kosten van netbeheerders en leveranciers.

a. Netbeheerders

- Eenmalige kosten voor de aanpassing van de zendprogramma's van de Centrale Afstandsbesturingen (CAB's, sturing signalen);
- Eenmalige kosten voor het aanpassen van proms (programmeerbare chips) en vervanging van ontvangtoestellen bij afnemers. Dit is zeker nodig in bepaalde delen van Vlaanderen (vooral grensgebieden met Wallonië) waar geen gewone aanpassing van de signaaltrainen mogelijk is. Dit is een ingreep die grote kosten met zich zal meebrengen;
- De impact van het doorsturen van een lager aantal pulsen in het weekend (enkel vrijdagavond en maandagmorgen en niet meer in het weekend) is verwaarloosbaar;
- Doordat de plaatsing van een dubbeltariefmeter doorgerekend wordt aan de eindafnemer die een dubbele meter vraagt, is er geen impact op de kosten van een netbeheerder. Er zou wel sprake kunnen zijn van een impact, indien de maatregel veel ruchtbaarheid krijgt en de vraag naar dubbeltariefmeters plots abnormaal sterk zou stijgen en niet volledig en tijdig kan opgevangen worden door de netbeheerders;
- De kosten van de administratieve opvolging van de meetinstallaties zullen gecompenseerd worden door een hoger tarief meterhuur (nuloperatie);
- De kosten voor het informeren van netgebruikers wordt als verwaarloosbaar beschouwd;
- Enig voordeel en kostenreductie kunnen gehaald worden uit een substantiële afvlakking van het globale afnameprofiel van het distributienet: een zo vlak mogelijk energieverbruik maakt het makkelijker om het evenwicht op het net te bewaren (voor de transmissienetbeheerder) en door het temperen van piekbelastingen in de week dankzij de verschuiving van een deel van het verbruik naar het weekend kan het aantal nodige investeringen in netcapaciteit (voor de distributienetbeheerders) verminderen. Aangezien deze maatregel naar alle waarschijnlijkheid niet zal leiden tot een substantiële verschuiving van piekverbruik naar het weekend is deze kostenreductie te verwaarlozen.

b. Leveranciers

- Indien de maatregel volgens de voorziene timing ingevoerd wordt, zullen leveranciers niet in staat zijn tijdig bepaalde leveringscontracten (vaste prijs, all-in contracten) met een vaste looptijd aan te passen waardoor er sprake kan zijn van een substantieel inkomstenverlies;
- Lange termijncontracten met producenten en traders (de sourcingkant) zullen herzien moeten worden;
- Kosten klachtendienst van afnemers die geen dubbele meter hebben en kosten van informatieverstrekking naar afnemers toe die meer uitleg willen over de invoering van de maatregel zijn moeilijk in te schatten.

V. Te verwachten impact verbonden aan de invoering van het Ontwerpbesluit op eindafnemers

a. Laagspanningsafnemers met enkelvoudige meter

Afnemers met een enkelvoudige meter genieten niet van het voordeel van het lagere weekendtarief, omdat deze maatregel enkel geldt voor afnemers met een dubbele meter, tenzij zij een dubbele meter aankopen.

De installatiekost van een dubbele meter is echter relatief hoog (in gemengd gebied 450 euro), waardoor de terugverdientijd relatief lang is. Bij een jaarlijks voordeel van 50 euro, duurt het 9 jaar alvorens de kost is terugverdiend, ceteris paribus. Bovendien rekenen sommige leveranciers een hogere vaste vergoeding aan in het geval van een dubbele meter; dit verschil kan ook relatief hoog oplopen. De meterhuur daarentegen is in bijna alle gevallen dezelfde voor enkelvoudige en dubbele teller.

Indien de prijsstrategie van de leverancier en netbeheerder voorziet in een inkomstencompensatie door verhoging van het dagtarief (zowel enkelvoudig als tweevoudig), is het zelfs heel goed mogelijk dat afnemers met een enkelvoudige meter een hogere energiefactuur betalen dan vóór de invoering van deze maatregel.

b. Laagspanningsafnemers met dubbele meter

Afnemers met een dubbele meter genieten van het voordeel van het lagere weekendtarief.

Zij hebben geen extra kosten, omdat zij al een dubbele meter hebben. Afhankelijk van hun energieleverancier, betalen zij een hogere vaste vergoeding dan de afnemers met een enkelvoudige meter. De meterhuur echter is in bijna alle gevallen dezelfde voor enkelvoudige en dubbele tellers.

Indien de prijsstrategie van de leverancier en netbeheerder voorziet in een inkomstencompensatie door verhoging van het dagtarief (zowel enkelvoudig als tweevoudig), wordt het voordeel gedeeltelijk of volledig gecompenseerd en heeft de invoering van deze maatregel ofwel een positief voordeel ofwel noch positieve noch negatieve gevolgen op de energiefactuur van afnemers met dubbele meter.

VI. Globale conclusie

- De distributienetbeheerders zullen hun omzet zien dalen omdat een extra deel van het verbruik gefactureerd wordt aan lagere "nacht"tarieven. Een deel van de kosten van de distributienetbeheerders wordt niet gec recupereerd. Om de gelijkgebleven kosten volledig te recupereren moeten de beide tarieven "dag" en "nacht" stijgen. Bij een verschuiving van het verbruik van "dag" naar "weekendnachten" versterkt dit effect nog meer.
- Ook de leveranciers zien hun omzet dalen: zij kunnen immers minder aan "dagtarief" aanrekenen. Dit inkomstenverlies zal gecompenseerd worden door een hoger "dag" en/of "nachttarief" voor de consument. Eén leverancier meldde een geschatte daling van de omzet met ruwweg 2%.
- Het voordeel van de afnemer wordt gecompenseerd door een stijging van de tarieven van de netbeheerder en van de leverancier. Sommige leveranciers rekenen een hogere vaste vergoeding voor een tweevoudige teller dan voor één teller. Daardoor wordt het voordeel nog kleiner.
- De maatregel is enkel gunstig voor afnemers met een tweevoudige meter als de prijsstrategie van netbeheerders en leveranciers voorziet in een socialisering van het inkomstenverlies en zowel het enkelvoudig tarief als het dag- als het nachttarief verhoogd worden. Hierbij worden afnemers met enkelvoudig tarief zwaar benadeeld.
- De maatregel is ongunstig voor afnemers met een enkelvoudige meter. De terugverdientijd voor de aanschaf van een dubbeltariefmeter bedraagt verschillende jaren en weegt niet op tegen het voordeel van het lager weekendtarief. Het voordeel op het niveau van de energieprijs wordt in sommige gevallen zelfs volledig teniet gedaan doordat de vaste vergoeding van sommige leveranciers dubbel zo hoog is voor afnemers met een dubbeltariefmeter. Verschillende leveranciers bieden bovendien een lager enkelvoudig dagtarief aan dan het dagtarief van het gecombineerd dag/nachttarief. Dit impliceert dat de investering minder rendabel wordt. Het invoeren van een goedkoper weekendtarief betekent dus geen incentive om over te schakelen van een enkele naar een dubbele teller. De impact kan zelfs dubbel negatief zijn; indien de prijsstrategie van de netbeheerders en leveranciers impliceren dat het enkelvoudig tarief stijgt, wordt de energiefactuur van deze afnemers duurder dan vóór het invoeren van de maatregel.
- De impact op de SLP's valt af te wachten en zal afhangen van de verschuiving van het verbruik naar het weekend. Het valt sterk te betwijfelen of een verschuiving van het verbruik van laagspanningsafnemers met tweevoudig uurtarief van daguren tijdens de week naar daguren tijdens het weekend effect zal hebben op de globale aankoopcontracten van de leveranciers, omdat het hier gaat over een verwaarloosbaar percentage van het totale verbruik op het Vlaamse distributienet. In een perfecte markt zou dit inderdaad moeten leiden tot een prijsdaling van de commodity (meer basislast en minder pieklast). Aangezien de productiemarkt op dit moment nog geen perfecte competitie toelaat, is er geen incentive voor de dominante producent om zijn verkoopprijzen (in het weekend) ook effectief te laten dalen. De baten komen op deze manier uiteindelijk daar terecht, waar het niet beoogd was. Bovendien zal in een sterk geïnternationaliseerde aankoopmarkt voor elektriciteit deze, reeds op Vlaams niveau verwaarloosbare verschuiving van verbruik naar het weekend, geheel in het niets verdwijnen.
- Dit uitvoeringsbesluit betreft een interventionistische maatregel die meer in de gebonden markt dan in de vrije markt thuis hoort.

VII. Aanbevelingen

- Het doel van de vrijmaking van de Vlaamse energiemarkt is dat de leveranciers omwille van concurrentieredenen de afnemers aan zich binden, door een scherp prijsbeleid, door klantgerichtheid en een betere dienstverlening, door extra services zoals een energieaudit en door andere getrouwheidsincentives. Dit kan door andere maatregelen beter ondersteund worden door de overheid.
- De VREG heeft de indruk dat de energiesector niet werd geconsulteerd voorafgaand aan het opstellen van het Ontwerpbesluit. Dit zou nochtans een noodzakelijke reflex moeten zijn bij het opstellen van ieder ontwerpbesluit.

- De timing voor invoering van de maatregel is heel krap. Een dergelijke maatregel zou voldoende op voorhand moeten aangekondigd worden, zoniet worden de risico's indirect doorgeschoven naar de eindafnemers. De marktactoren moeten voldoende tijd krijgen zich aan te passen aan de nieuwe maatregel en de veranderde omstandigheden.
- Indien Vlaanderen lage(re) prijzen wil voor laagspanningsafnemers, moeten dergelijke maatregelen vermeden worden. Ingrijpen op de prijszetting in een vrije markt, werkt dikwijls contraproductief omdat de ene groep afnemers profiteert, terwijl een andere groep de rekening betaalt. In dit geval genieten de afnemers met een dubbele teller, terwijl de afnemers met een enkele meter hun energiefactuur zien stijgen. Bovendien valt het te verwachten dat vooral hoog opgeleide afnemers voordeel zullen doen omdat ze beter geïnformeerd zijn. De sociaal zwakkere afnemer die geen weet heeft van deze maatregel en de initiële investering van de aanschaf van een dubbele meter niet kan doen wegens te duur, worden benadeeld.
- De sleutels tot lagere energieprijzen waarvan alle eindafnemers beter worden, zijn maatregelen om de distributienettarieven te doen dalen en het verhogen en verbeteren van de liquiditeit in de wholesalem Markt, waardoor de concurrentie verhoogt.
- De VREG pleit ervoor om meer tijd en middelen te besteden aan de ontwikkeling en gebruikname van meer performante elektriciteitsmeters. Die moeten het mogelijk maken om het verbruik in te delen in meerdere verbruiksperiodes, waaraan een leverancier dan verschillende prijzen kan verbinden.

Voor de VREG

Brussel, 6 juli 2004,

De Voorzitter,

André Pictoel